

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Delårsrapport 2009

Hallsbergs kommun

Oktober 2009

Lars Wigström

Certifierad kommunal revisor

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

200X-XX-XX

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning och bakgrund.....	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.1	Bedömning och åtgärdsförslag	7
4	Måluppfyllelse.....	7
4.1	Finansiella mål	8
4.2	Mål för verksamheten	8
4.3	Bedömning av måluppfyllelse	10
5	Övriga iakttagelser	10
5.1.1	Övriga iakttagelser förvaltningsberättelsen	10
5.1.2	Nämndernas verksamhetsberättelser.....	11

1 Sammanfattning

Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2009-01-01 – 2009-07-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för 2009.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- *Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?*

Vi bedömer att kommunens delårsrapport är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. De avvikelser som förekommer redovisas. Vi har översiktligt granskat de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster så vitt vi kan bedöma har periodiserats.

Utifrån gjord övergripande granskning av räkenskaperna bedömer vi att kommunens ekonomiska resultat på 1,0 mnkr och ställning per 2009-07-31 i allt väsentligt är rättvisande.

Vår bedömning är vidare att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten uppfyller de krav som KRL ställer.

Vi bedömer att den analys som gjorts och de kommentarer som lämnats i allt väsentligt ger information om den ekonomiska situationen och utvecklingen.

- *Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda finansiella målen?*

Vi bedömer att utvärderingen av det finansiella målet har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Utifrån delårsrapportens prognostiserade resultat kommer det finansiella målet att uppnås.

- *Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten?*

Vi bedömer att samtliga fem verksamhetsmål utifrån god ekonomisk hushållning inte har utvärderats och uppfyllts i tillräcklig omfattning

Vi bedömer att redovisningen av måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för respektive nämnd är ofullständig. Det är endast barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden som på ett tydligt sätt har följt upp och utvärderat målen som utgår från budgeten 2009.

- *Uppfyller delårsrapporten syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten?*

Det kraftigt försämrade ekonomiska läget för flertalet av Sveriges kommuner har inneburit att kraftiga besparingar är nödvändiga för att uppnå en ekonomi i balans. I förvaltningsberättelsen har redovisats att fullmäktige i samband med att budget 2010 och flerårsplan 2011-2012 fastställdes beslutade att en grupp om fem personer skulle tillsättas. Gruppen ska lämna förslag på verksamhetsförändringar som reducerar verksamheternas nettokostnader med 17,8 respektive 21,2 mnkr för år 2011 respektive 2012.

Vår bedömning är att utvärderingen av verksamhetsmålen (både de som avser god ekonomisk hushållning och de som gäller för respektive nämnd, avser KS och MoT) måste förbättras. I annat fall ger inte delårsrapportens innehåll i denna del någon vägledning för fullmäktige i vilken grad nämnderna utför sin verksamhet utifrån fullmäktiges mål.

2 Inledning och bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början. Delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

I och med Kommunallagens regler om god ekonomisk hushållning så har det tillkommit en uppgift för revisorerna att bedöma hur väl delårsrapportens resultat överensstämmer med de mål med betydelse för god ekonomisk hushållning som fullmäktige fastställt:

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma hur den granskade delårsrapporten uppfyller kraven enligt följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda finansiella målen?
- Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten?
- Uppfyller delårsrapporten syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten?

Granskningen inriktas mot att granska vilken information som lämnas i delårsrapporten samt rutinerna vid upprättandet. Vid granskningen av rutinerna ingår att bedöma hur periodiseringar, värderingar, prognoser m.m. har hanterats. Granskningen utförs i enlighet med Komrevs granskningsprogram för granskning av delårsrapport. Granskningen av räkenskaperna är översiktlig i syfte att ge underlag för att bedöma utfallet gentemot de finansiella mål som fullmäktige fastställt.

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

2.2 Revisionskriterier

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.3 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Granska specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Intervjuer med berörda tjänstemän

Granskningen har genomförts av Lars Wigström, certifierad kommunal revisor vid Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

3 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – juli vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Kommunfullmäktige har beslutat om anvisningar inför upprättandet av delårsrapporten 2009. Av anvisningarna framgår

- tidplan för delårsrapporten upprättande och behandling

- verksamhetsberättelsens innehåll
- målen för god ekonomisk hushållning
- miljöredovisning
- personalekonomisk redovisning
- periodiseringar
- att anvisningar även har upprättats för de kommunala bolagen, kommunalförbund och stiftelser
- att om negativa budgetavvikelser redovisas ska vidtagna åtgärder för att hålla budget redovisas.

Anvisningar och tidplan lämnas till förvaltningarna och de kommunala bolagen.

Kommunens delårsrapport består förutom förvaltningsberättelse av resultaträkning, balansräkning och sammanställd redovisning.

Uppställningsformen för *resultaträkningen* regleras i KRL. Dock kan detaljeringsgraden vara lägre i delårsrapporten än i årsredovisningen. Resultaträkningen i kommunens delårsrapport är uppställd på likartat sätt som i föregående årsredovisning. Uppgifter om utfallet för motsvarande period föregående år anges som jämförelse. Utfall för 2008, prognos och budget för år 2009 redovisas. Noter finns i tillräcklig omfattning. Periodisering har skett av väsentliga poster. Prognosen visar på ett positivt resultat på 2,6 mnkr.

SKL har beslutat om en engångsutbetalning till alla medlemmar. Utbetalningen kommer att göras nästa år men intäkten skall redovisas 2009. Hallsberg har fordringsfört 7/12 av 0,9 mnkr som är en engångsutdelning till SKL:s medlemmar.

Kommuner och landsting har i många år felaktigt betalt in särskild löneskatt för uppdragstagare som vid respektive års ingång hade fyllt 65 år avseende åren 2001-2007 och eventuellt även åren 1991-2000. Framgår av regeringsrättens dom 2009-06-23 mål nr 2652-06. Felaktigt inbetalda belopp kan återsökas hos Skatteverket. Ekonomi- och personalavdelningen påbörjade arbetet med att återsöka eventuellt felaktig inbetald löneskatt så fort som information om detta lämnades (mitten av september). Utredningen pågår och var inte avslutad vid delårsrapportens upprättande.

Ingen *Kassaflödesanalys* har upprättats enligt god redovisningssed.

Balansräkningens uppställning regleras i KRL. Detaljeringsgraden kan dock vara lägre än i årsredovisningen. Balansräkningen i kommunens delårsrapport redovisas i huvudsak på likartat sätt som i föregående årsredovisning. Jämförelsesiffror redovisas för motsvarande tidsperiod föregående år. Utfall för 2008 och prognos för helår 2009 har redovisats. Noter finns i tillräcklig omfattning. Ansvarsförbindelser har upptagits inom linjen.

Den *sammanställda redovisningen* är uppställd på samma sätt som i årsredovisningen. Den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag och kommunalförbund.

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat, 2,6 mnkr, vilket är 4,5 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen beror på:

- Verksamhetens nettokostnad avviker positivt med 0,3 mnkr mot budget
- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 3,8 mnkr lägre än budgeterat
- Finansnettot ligger i prognosen 8,0 mnkr bättre än budgeterat, framförallt de finansiella kostnaderna förväntas bli lägre än budget

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första sju månaderna, prognos för utfallet för året, budget 2009 samt avvikelsen mot budget.

Resultaträkning och prognos 2009-07-31	Utfall	Prognos	Budget	Avv mot budget
Verksamhetens intäkter	145,1	244,4	243,7	0,7
Verksamhetens kostnader	-502,3	-854,1	-852,7	-1,4
Avskrivningar	-18,4	-31,8	-32,8	1,0
Verksamhetens nettokostnader	-375,6	-641,5	-641,8	0,3
Skatteintäkter	305,2	523,3	527,3	-4,0
Generella statsbidrag	76,3	135,1	134,9	0,2
Finansiella intäkter	0,9	1,5	0,1	1,4
Finansiella kostnader	-5,8	-15,8	-22,4	6,6
Årets resultat	1,0	2,6	-1,9	4,5

Det prognostiserade resultatet på 2,6 mnkr, innebär att balanskravet kommer att klaras för 2009. Det justerade resultat med hänsyn tagen till reavinster är 1,9 mnkr. Uppllysning om att kommunen uppfyller balanskravet har skett i förvaltningsberättelsen.

Kommunens redovisning avviker från god redovisningssed i några fall. I delårsrapporten redovisas enligt vår bedömning i allt väsentligt de redovisningsprinciper som tillämpas och vilka avvikelser som förekommer. Samma avvikelser som i årsredovisningen 2008.

3.1 Bedömning och åtgärdsförslag

Vi bedömer att kommunens delårsrapport är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. De avvikelser som förekommer redovisas. Vi har översiktligt granskat de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster så vitt vi kan bedöma har periodiserats.

Utifrån gjord övergripande granskning av räkenskaperna bedömer vi att kommunens ekonomiska resultat på 1,0 mnkr och ställning per 2009-07-31 i allt väsentligt är rättvisande.

Vår bedömning är vidare att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten uppfyller de krav som KRL ställer.

Vi bedömer att den analys som gjorts och de kommentarer som lämnats i allt väsentligt ger information om den ekonomiska situationen och utvecklingen.

Vår samlade uppfattning är att delårsrapporten i allt väsentligt uppfyller syftet att ge KF möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den ekonomiska verksamheten.

4 Måluppfyllelse

Delårsrapporten i Hallsbergs kommun innehåller finansiella mål och verksamhetsmål som kan kopplas till god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmål som gäller för nämnderna har även kommenterats i delårsrapporten. I samband med fullmäktiges beslut om budget för 2009 framgår att fullmäktige beslutade att kommunstyrelsen ska arbeta vidare med att utveckla finansiella mål och verksamhetsmål så att de står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning. Arbetet med att utveckla beskrivningen av verksamhetens måluppfyllelse i enlighet med kommunfullmäktiges beslut har påbörjats.

I budgetbeslutet för 2009 beslutade fullmäktige även att delårsrapporten ska innehålla beskrivning av verksamhetens måluppfyllelse i såväl kvalitativ som kvantitativ bemärkelse och särskild vikt läggas vid medborgarperspektivet.

4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2009:

Finansiella mål, fastställda av fullmäktige i budget 2009	Utfall i prognos 2 2009-07-31	Måluppfyllelse
Årets resultat 2010 och 2011 ska motsvara 1 % av skattintäkter och generella statsbidrag	Ej aktuellt för 2009	
Nettoinvesteringar avseende objekt för kommunens verksamhet ska lånefinansieras till maximalt 50 procent. Investeringar överenskomna med externa parter kan finansieras helt med lån.	Investeringar för kommunal verksamhet skattefinansieras helt. Nyupplåning har skett efter avtal med extern part (SUF). Målet är uppnått.	Enligt prognos uppfylls målet även för hela 2009.

Det första finansiella målet som är beslutat i budgeten för 2009 avser endast 2010 och 2011. Målet har även funnits tidigare år men för 2009 uteslöts detta mål då bedömningen var att det inte var realistiskt att budgetera ett resultat på närmare 7 mnkr.

Under 2009 har hittills inga nya lån upptagits för objekt som rör kommunens verksamhet. Investeringar för extern part (SUF) har och kommer att ske till vissa delar, vilket innebär att det andra finansiella målet är uppfyllt.

4.2 Mål för verksamheten

När det gäller **god ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv** beslutade fullmäktige att följande fem punkter ska gälla som generella anvisningar för kommunens verksamhet i budget 2009 och flerårsplan 2010 – 2011.

1. Nämnderna ska bedriva sin verksamhet så att budgeten för 2009 hålls.

I kommentarerna framgår att miljö- och tekniknämnden, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden inte bedriver sina verksamheter så att budgeten hålls för 2009.

2. Nämnderna ska i tid vidta åtgärder så att verksamheten kan bedrivas inom de belopp som anges i flerårsplanen.

I delårsrapporten har miljö- och tekniknämnden, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden redovisat åtgärder för att hålla budgeten. Av kommentarerna framgår inte

om åtgärderna är tillräckliga för att uppnå en budget i balans. Enligt prognosen i driftredovisningen kommer inte någon av de tre nämnderna att klara sin budget.

3. Nämnderna ska i tid vidta förberedande åtgärder så att investeringarna i flerårsplanen kan genomföras det år då anslaget beviljas i budgeten.

Hänvisning sker till att en utveckling av förbättrade rutiner och bättre samverkan mellan nämnderna har skett. I jämförelse med föregående år har en kraftig förbättring skett. I kommunens investeringsbudget för 2009 ligger en ombudgetering/överföring från 2008 på 72 mnkr. För 2009 framgår av prognosen att ca 13 mnkr av hela budgeten på ca 100 mnkr inte kommer att genomföras under 2009.

4. Den samlade koncernnyttan ska vara styrande när förtroendevalda och tjänstemän i beslut och i övrig verksamhet utför sina respektive åligganden.

Ett exempel på beslut som påverkar koncernnyttan har angetts.

5. Kommunen ska i sin verksamhet bedriva omvärldsbevakning och analys av omvärldsfaktorer i syfte att möjliggöra väl grundade beslut i frågor som är viktiga för kommunens framtid.

Exempel på omvärldsbevakning har lämnats inom det sociala området.

En utvärdering om målen har uppfyllts eller inte har endast skett av det första målet. Här anges att målet inte är uppfyllt. För övriga mål har ingen utvärdering skett. Utifrån lämnade kommentarer kan utläsas att de fem målen inte har uppfyllts i tillräcklig omfattning.

Verksamhetsmålen som redovisats och utvärderats i avsnittet ”Mål och måluppfyllelse” sker på ett överskådligt sätt för samtliga nämnder utom för kommunstyrelsen. I avsnittet om mål och måluppfyllelse framgår dock inte att måluppfyllelsen har redovisats enligt fullmäktiges direktiv att ”Delårsrapporten skall innehålla beskrivning av verksamhetens måluppfyllelse i såväl kvalitativ som kvantitativ bemärkelse och särskild vikt ska läggas vid medborgarperspektivet”.

Redovisade mål är ett urval av de mål som respektive nämnd redovisat i sin egen verksamhetsberättelse. Målen som redovisats av barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden är hämtade från budgeten 2009 och har utvärderats. Kommunstyrelsen har endast uppgivit att deras mål är uppfyllda. Om någon utvärdering är gjord framgår inte. Miljö- och teknikkommittén har redovisat verksamhetsmål, men dessa är inte hämtade från budgeten som fullmäktige beslutat.

Ett arbete har påbörjats för att utveckla och tydliggöra finansiella mål och verksamhetsmål utifrån en god ekonomisk hushållning.

4.3 Bedömning av måluppfyllelse

Vi bedömer att utvärderingen av det finansiella målet har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Utifrån delårsrapportens prognostiserade resultat kommer det finansiella målet att uppnås.

Vi bedömer att samtliga fem verksamhetsmål utifrån god ekonomisk hushållning inte har utvärderats och uppfyllts i tillräcklig omfattning

Vi bedömer att redovisningen av måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för respektive nämnd är ofullständig. Det är endast barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden som på ett tydligt sätt har följt upp och utvärderat målen som utgår från budgeten 2009.

5 Övriga iakttagelser

5.1.1 Övriga iakttagelser förvaltningsberättelsen

I förvaltningsberättelsen lämnas en omvärldsanalys (konjunkturläget), förutsättningar i Hallsbergs kommun, kommunens verksamhet, väsentliga händelser, mål och måluppfyllelse, verksamhetsmått och nyckeltal, personalekonomisk redovisning, integration och etnisk mångfald, miljöredovisning, ekonomisk analys, drift- och investeringsredovisning, samt en sammanställd redovisning.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsförpliktelser och pensionsmedel enligt RKR:s rekommendation nr 7.

Den personalekonomiska redovisningen lämnar information i tillräcklig omfattning. Sjukfrånvaro och kompetensutveckling framgår. Det är positivt att konstatera att sjukfrånvaron har minskat under 2009.

Enligt den nya VA-lagstiftningen har VA-verksamheten särredovisats. Särskild resultat- och balansräkning har upprättats och redovisas i särskilt dokument.

I förvaltningsberättelsen redovisas utförligt kommunens och nämndernas ekonomi i form av ekonomiska analyser av utfall och prognoser.

Verksamhetsmått och nyckeltal redovisas för samtliga nämnder i delårsrapporten.

Av driftredovisningen framgår att nämnderna förväntas lämna ett underskott på ca – 5,8 mnkr vid årets slut. Underskottet förväntas till största delen uppkomma inom socialnämndens förvaltning med ca 4,5 mnkr.

Det framgår att ca 34 % har förbrukats av investeringsbudgeten (total budget 99,7 mnkr). Av kommunens totala investeringsbudget utgör 72,1 mnkr ombudgeteringar från 2008. Vid årets slut beräknas 13,6 mnkr kvarstå. Vilket visar att årets genomförande av beslutade investeringar efterlevs betydligt bättre än tidigare år.

Det kraftigt försämrade ekonomiska läget för flertalet av Sveriges kommuner har inneburit att kraftiga besparingar är nödvändiga för att uppnå en ekonomi i balans. I förvaltningsberättelsen har redovisats att fullmäktige i samband med att budget 2010 och flerårsplan 2011-2012 fastställdes beslutade att en grupp om fem personer skulle tillsättas. Gruppen ska lämna förslag på verksamhetsförändringar som reducerar verksamheternas nettokostnader med 17,8 respektive 21,2 mnkr för år 2011 respektive 2012.

5.1.2 Nämndernas verksamhetsberättelser

Som bilaga till delårsrapporten lämnar varje nämnd/styrelse en verksamhetsberättelse inkl. en ekonomisk redogörelse. Enligt anvisningarna för delårsrapporten ska nämndernas redovisning innehålla följande:

- Väsentliga händelser
- Integration och etnisk mångfald
- Måluppfyllelse
- Ledning, styrning och uppföljning
- Intern kontroll
- Avvikelse mot budget avseende volym i verksamheten, kvalitet, nyckeltal och ekonomi
- God ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv
- Framtiden
- Driftredovisning
- Investeringsredovisning
- Personalekonomisk redovisning
- Miljöredovisning

Verksamhetsberättelserna följer den uppställning som kommunstyrelsen beslutat om i särskilda anvisningar.